

blik, var man tilbøjelig til at bruge dette Ord alt for ofte. Det er imidlertid dog et Faktum, at Statsregnskabet har vist et meget lidet tilfredsstillende Resultat for det sidst afsluttede Regnskabsaar og utvivlsomt ikke vil blive bedre for de følgende. Statens Indtægter ere tagne af i betydelig Grad, og Lovgivningsmagten har under Ledelse af Regeringen i en Række af Aar været meget let — jeg kunde fristes til at sige letsindig — til at forhøje Udgifterne paa mange Punkter, og samtidig gav man ved den stedfundne Toldrevision Slip paa en Del af de gode, sikre Indtægter, som Staten sad inde med. Det ærede Medlem henviste til den Panik, der kom op, den Gang Bankkrisen indtraadte, og hvorledes man ligeledes ved Den sjællandske Bondestands Sparekasses Krise efter hans Mening syntes at overdrive Situationen. Jeg maa dog hævde, at disse to Kriser, som her bleve fremkaldte, heller ikke have været uden Virkning for Statskassens finansielle Situation; Statskassen kommer jo utvivlsomt til at bløde ganske artigt i Anledning af disse to Kriser dels ved, hvad der allerede er vedtaget, og dels ved, hvad der eventuelt bliver vedtaget. Det er derfor uomtvisteligt, at Statens finansielle Status maa mane til al Forsigtighed, og at man ikke uden tvingende Grund bør paaføre Statskassen nye Udgifter. Jeg kunde derfor ogsaa tænke mig, hvis man vilde komme til samme Resultat som Folketingsmanden for Grenaa (Pedersen-Nyskov), at det var saa overordentlig vigtigt at give denne Million Kr. mere til Raadighed i Aar, at man saa søgte at skaffe Pengene til Stede ad anden Vej end gennem Statskassen, saa at man ikke forøgede dennes Udgift for nærværende Tid mere end nødvendigt.

Under alle Omstændigheder mener jeg, at selv om man nu skulde komme til det Resultat, at man vil gaa den Vej at stille denne Million Kr. mere til Raadighed for indeværende Aar, maatte dette ikke være et Præcedens for kommende Aar, og det maatte end ikke afbryde den Plan, man ved Loven om Oprettelse af Husmandsbrug vedtog i Fjor, nemlig at anvende 20 Mill. Kr. til dette Formaal i 5 Aar. Den Million Kr., der eventuelt kunde bevilges mere i Aar, maatte da under alle Omstændigheder holdes tilbage senere, og jeg vilde finde det rigtigt, at dette skete allerede for det kommende Aar, og at dette blev sagt bestemt fra Lovgivningsmagtens Side, for at ikke Ansøgere om nye Husmandslokker næste Aar skulde

kunne komme og henholde sig til, at de atter i god Tro havde bragt sig i en uheldig Stilling, saa at Lovgivningsmagten atter maatte træde til. Jeg tror, at det vilde være rigtigt her fra Tingets Side saa bestemt som muligt at slaa fast, at man ikke i disse Forsøgsaar bør komme udenfor den Ramme, som Loven allerede har givet, og at det Beløb, der eventuelt ydes mere i det kommende Aar, snarest muligt bør holdes tilbage paa de følgende Aars Budgetter, og at man ikke nu skal lade Ansøgerne komme i den fejlagtige Tro, at sligt kan gentage sig ad Aare.

Tesdorpf: Ifølge Loven af 24. Marts 1899 blev der jo bevilget 10 Mill. Kr. til Oprettelse af Statshusmandsbrug, idet alle vare enige om, som udtalt af det ærede Medlem, der først havde Ordet i denne Sag (H. J. Nielsen), at det var et sundt og godt Forsøg at gøre paa at skabe lykkelige Smaaahjem trindt omkring i Landet. Disse Laan bleve stiftede mod en fast Ydelse af 3 pCt. aarlig, idet man mente, at det var forsvarligt, at Staten, som selv kunde faa Laanene til denne lave Rente, ydede dem til de samme 3 pCt. Siden den Tid er Loven jo bleven fornyet to Gange, og Laanesummen er bleven meget stærkt forøget, idet den nu er fordoblet siden den Gang. Ydelsen til de enkelte Brug er ogsaa bleven betydeligt forøget, det eneste, der er blevet staaende, er Rentefoden, den er endnu stadig nede paa 3 pCt., medens Staten ikke længere er i Stand til at faa Laan til en saadan Rente. Tager man Kurstabet med i Betragtning, ville vi sikkert komme op paa 4 pCt. Rente, det vil med andre Ord sige, at det er en direkte Gave fra de andre Samfundsklasser til Statshusmændene, en Gave, som vil beløbe sig til adskillige Mill. Kr. alene for Rentens Vedkommende. Dertil kommer saa Risikoen, som man ganske vist ikke har mærket meget til endnu; den hurtige Vækst af Brugene, den stærkt forøgede Kapitalanbringelse tale jo for, at vi ere inde paa den rette Vej. Og ganske vist er der jo endnu ikke, fraset Randers Amt, ret mange Husmandsbrug, som Staten har maattet overtage, men der er ogsaa andre Faktorer, som gøre sig gældende, og som man maa tage i Betragtning. For det første har Amortisationen ikke fundet Sted i nogen nævneværdig Grad ud over den første Serie af Husmandsbrug, som bleve oprettede ifølge Loven af 1899. Dernæst har i de Aar, denne Lov har eksisteret, Landbruget arbejdet under